

Jak je to s umístováním předmětů na únikových cestách?

Z ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o požární ochraně“) vyplývá pro právnické a podnikající fyzické osoby mimo jiné povinnost udržovat volné únikové cesty. V ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o požární ochraně a § 11 odst. 3 písm. b) vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci) jsou obsaženy požadavky na udržování volných únikových cest. V ustanovení § 11 vyhlášky č. 246/2001 Sb. je uvedeno, že právnické a podnikající fyzické osoby zajišťují kromě jiného, aby byly trvale volně průchodné komunikační prostory (chodby, schodiště apod.), kteřé jsou součástí únikových cest tak, aby nebyla omezena nebo ohrožena evakuace nebo záchranné práce.

Další podrobnosti z této oblasti jsou pak řešeny vyhláškou č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 268/2011 Sb., která upravuje mimo jiné některé podrobné technické podmínky požární ochrany při užívání staveb nebo jejich částí v souvislosti s chráněnými únikovými cestami (např. umístování předmětů) a dále technické podmínky na provedení únikových cest (§ 10), které jsou podrobněji řešeny v českých technických normách (v daném případě ČSN 73 0802 a ČSN 73 0833).

Ojedinele lze, za splnění podmínek vyplývajících z výše uvedeného právního předpisu (tj. příloha č. 6 část A vyhlášky č. 23/2008 Sb.), předměty umístit na chodbě či schodišti (tvořících chráněnou únikovou cestu), ale tyto předměty nesmí zasahovat do minimální šíře únikové cesty, bránit otevírání či zavírání dveří na únikové cestě, bránit větrání únikové cesty, a dále musí být připevněny tak, aby nedošlo k jejich uvolnění při úniku osob nebo při činnosti jednotek požární ochrany a nesmí ovlivňovat pohyb osob zejména při převržení, pádu nebo odvalení.

Další technická podmínka, obsažená v ustanovení § 30 odst. 3 vyhlášky č. 23/2008 Sb., se týká obecně umístování materiálů a zařizovacích předmětů v nechráněné a částečně chráněné únikové cestě, a to tak, aby byla zachována volná průchodnost únikových cest.

Obecně se vychází z účelu užití daného prostoru a u chodby, popř. schodiště, se má za to, že se jedná o komunikační prostor, respektive únikovou cestu, umožňující bezpečnou evakuaci osob z objektu ohroženého požárem nebo jeho části na volné prostranství, popř. do jiného požárem neohroženého prostoru. Za volně průchodný je považován trvale volný komunikační prostor, v němž není umístěn žádný materiál anebo zařízení bránící úniku osob. Tento prostor je vymezen šířkou vypočítanou pro evakuaci všech osob z požárem ohroženého objektu nebo jeho části, a to v požárně bezpečnostním řešení nebo v obdobném dokumentu.

Dle ustanovení § 126 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů lze stavbu užívat jen k účelu, vymezeném zejména v kolaudačním rozhodnutí, v oznámení o užívání stavby nebo v kolaudačním souhlasu. Změna v účelu užívání stavby, je mimo jiné přípustná pouze na základě souhlasu nebo povolení stavebního úřadu. Z výše uvedeného vyplývá, že provedení chodby a schodiště v bytovém domě by mělo odpovídat projektové dokumentaci a podmínkám, za kterých byl tento dům zkolaudován. V daném případě záležitost umístění, druh a množství hořlavých a nehořlavých předmětů v chodbě bytového domu z hlediska požární prevence je třeba řešit ověřením, že tento „nový stav“, tj. umístění květináčů, botníků, kočárků apod., splňuje požadavky na stavební provedení objektu z hlediska požární bezpečnosti staveb, vyplývající z právních předpisů a účelu, pro který byl objekt navržen a zkolaudován.

Vlastník bytového domu (bytové družstvo, společenství vlastníků apod.) je ze zákona o požární ochraně osobou odpovědnou za požární ochranu a má povinnost zabezpečit užívání únikové a zásahové cesty v souladu s platnou legislativou a ověřenou projektovou dokumentací. Vlastník bytového domu ve spolupráci s osobou odborně způsobilou na úseku požární ochrany ověří, zda jsou splněny všechny požadavky § 30 odst. 3 vyhlášky č. 23/2008 Sb. při užívání společných prostor v domě (chodby, schodiště) a zda ojedinělé umístění předmětů v těchto prostorách není v rozporu s platnou legislativou a následně pak stanoví způsob zajištění požadavků vyplývajících z § 5 odst. 1 písm. b), zákona o požární ochraně tak, aby nebyla omezena nebo ohrožena evakuace nebo záchranné práce v daném objektu.

V případě, že by se mohlo jednat o změnu užívání oproti původně schválené projektové dokumentaci, pak tuto konkrétní změnu, (tj. dodatečné umístění předmětů na chodbě či schodišti), je z hlediska požární bezpečnosti vhodné nechat posoudit projektantem (autorizovaná osoba v oblasti požární bezpečnosti staveb v souladu se zákonem č. 360/1992 Sb.), který v dodatku k původnímu požárně bezpečnostnímu řešení (popř. k jiné obdobné dokumentaci – např. k technické zprávě požární ochrany) posoudí, zda nedochází ke změně účelu užívání prostoru, zvýšení požárního rizika, zda není omezena nebo ohrožena evakuace, zda je zajištěna možnost úplného otevření křídel dveří, apod. Zároveň musí být zohledněno nahodilé požární zatížení uvedené v požárně bezpečnostním řešení pro prostory, kterými vede nechráněná, popř. částečně chráněná, úniková cesta a které je např. u chodby dané normovou hodnotou 5 kg.m⁻².

Důležitým faktem je, že v chodbě či na schodišti objektu, lze z hlediska požární bezpečnosti umísťovat předměty pouze za podmínky, kdy nedojde k porušení požadavků vyplývajících z ustanovení zákona o požární ochraně, a to zejména z ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), kterým jsou, jak je uvedeno v bodu 2 téhož paragrafu, uloženy povinnosti právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám.

V konkrétních případech při řešení umístění předmětů na únikových cestách v objektech obytných domů je doporučeno obrátit se přímo na místně příslušný hasičský záchranný sbor kraje (popř. územní odbor), který vykonává státní požární dozor a je dotčeným orgánem státní správy na úseku požární ochrany, a který je plně kompetentní poskytnout konzultaci s výhodou znalosti místních podmínek.

OÚBF / červen 2015

Hana Brunnerová, vedoucí OÚBF